

Inicjatywy e-edukacyjne w środowisku akademickim na przykładzie SGH. Doświadczenia z wdrożeń.

Opracowanie ma przybliżyć czytelnikowi możliwości aktywności ośrodka akademickiego w zakresie e-edukacji. Zostaną zaprezentowane przykłady projektów realizowanych w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Opis uzupełnia prezentacja doświadczeń i wniosków z wdrażania oraz realizacji tychże inicjatyw. Opracowanie kończy wskazanie dalszych kierunków rozwoju form e-edukacyjnych w uczelni.

Szkola Główna Handlowa w Warszawie rozpoczęła działalność w zakresie e-edukacji w 2001 roku. Działalność ta rozwinęła się w kilku kluczowych kierunkach stosowania nowoczesnych technologii w dydaktyce. Aktywność SGH można sklasyfikować w podziale na:

- wspieranie i uzupełnianie procesu kształcenia, z wyszczególnieniem fakultatywnego wspierania przez nauczycieli akademickich indywidualnych zajęć, Programu Powszechnego Uzupełniania Studiów Zaocznych oraz wspierania realizacji studiów podyplomowych i MBA;
- rozwój oferty dydaktycznej uczelni, z wyszczególnieniem pełnych wykładów e-learningowych na studiach dziennych i zaocznych oraz odpłatnych kursów prowadzonych przez internet;
- pozostałe działania, wśród których należy wyróżnić m.in. zastosowanie e-learningu do szkoleń wewnętrznych, popularyzację e-edukacji w środowisku akademickim (m.in. poprzez wydawnictwo „e-mentor” czy organizację seminariów¹), realizację wewnątrzuczelnianych oraz międzynarodowych projektów badawczych².

W niniejszym opracowaniu skoncentrowano się na prezentacji wybranych inicjatyw³ oraz przedstawieniu wniosków z wdrażania i realizacji e-projektów. Wnioski koncentrują się na przedstawieniu tych zagadnień, na które należy zwrócić szczególną uwagę przy wdrożeniach podobnych projektów w innych ośrodkach akademickich.

Poniżej prezentowane inicjatywy – Program Powszechnego Uzupełniania Studiów Zaocznych SGH (tak w zakresie materiałów uzupełniających zajęcia tradycyjne, jak również w zakresie pełnych wykładów online), wykłady międzyuczelniane (*econet*) oraz wykłady międzynarodowe w formie

¹ Por. <http://www.cren.pl/seminaria/>, [02.11.2005].

² Por. <http://www.cren.pl/badania/>, [02.11.2005].

³ Uzupełnieniem prezentacji działalności SGH w zakresie e-edukacji mogą służyć opracowania: M. Dąbrowski, *Aktywność uczelni w zakresie e-edukacji na przykładzie SGH*, [w:] M. Dąbrowski, M. Zając (red.), *Rozwój e-edukacji w ekonomicznym szkolnictwie wyższym*, FPAKE, Warszawa 2005, s. 47-54 oraz M. Dąbrowski, *Rozwój działalności e-edukacyjnej w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie*, „Firma i rynek”, Numer Specjalny, kwiecień 2005, s. 49-51.

e-learningowej są prowadzone na trzech, autorskich platformach e-learningowych⁴, spełniających międzynarodowe standardy. Materiały dydaktyczne, w ramach tychże projektów, tworzone są według ściśle określonych standardów metodycznych⁵, a wirtualne zajęcia prowadzone według zasad⁶ i scenariuszy pozwalających na efektywną pracę online. Zastosowane narzędzia w autorskich systemach e-learningowych pozwalają na pełne wykorzystanie form interaktywnych oraz interakcji pomiędzy studentami i prowadzącym.

Program Powszechnego Uzupelniania Studiów Zaocznych SGH

Na obecnym etapie rozwoju e-edukacji w SGH najistotniejszym projektem jest Program Powszechnego Uzupelniania Studiów Zaocznych (PPUSZ). Pierwsze wirtualne zajęcia w ramach tego programu zostały uruchomione na początku roku akademickiego 2004/2005.

Założenia i realizacja Programu

Program przewiduje, iż w ciągu 3 lat studia zaoczne zostaną wzbogacone zajęciami realizowanymi przez internet w łącznym wymiarze nawet do 2200 godzin (w tym ponad 660 godzin to języki obce), z czego student na danym kierunku będzie realizował do 1500 godzin (w tym ponad 660 godzin to języki obce)⁷. Warto podkreślić, iż są to zajęcia dodatkowe, niezastępujące obecnie realizowanych tradycyjnych zajęć. Projekt zakłada programowe i godzinowe zrównanie toku kształcenia na studiach zaocznych z tokiem studiów dziennych. Składa się on z trzech elementów: uzupełniania przedmiotów podstawowych, uzupełniania przedmiotów kierunkowych oraz budowy pełnych przedmiotów prowadzonych przez internet. Powyżej prezentowane wymiary godzinowe zajęć planowanych do realizacji przez internet zakładają uzupełnienie wszystkich przedmiotów podstawowych i kierunkowych.

W pierwszej fazie przygotowywane są materiały uzupełniające przedmioty podstawowe. Po określeniu różnic programowych i godzinowych, a także formy i zakresu materiału online, zespoły nauczycieli budują internetowe treści dydaktyczne. Następnie powoływane są zespoły prowadzące zajęcia online lub też opiekujące się kursem. Na tym etapie wdrażania projektu możliwy jest różny charakter wirtualnych zajęć – od opieki nad forum, poprzez formy stymulowania studentów, do aktywności online, po pełnowartościowe modele pracy grupowej i nauki w czasie wirtualnych zajęć. Ta część projektu, zawierająca treści dla 20 przedmiotów podstawowych, realizowana jest etapowo i łącznie powinna obejmować program odpowiadający ponad 1200 godzinom realizowanym w sposób tradycyjny (z czego ponad 660 godzin to języki obce). Już w czasie pierwszego roku trwania projektu przygotowano i udostępniono szereg materiałów uzupełniających przedmioty podstawowe. Na początku roku akademickiego 2005/2006 oferta powiększyła się o kolejne materiały, co w sumie umożliwia uzupełnianie zajęć drogą e-learningową dla następujących przedmiotów: j. angielski

⁴ Trzy platformy to: www.e-sgh.pl; www.e-sgh.com (anglojęzyczna); www.econet.pl.

⁵ M. Dąbrowski, *Przewodnik tworzenia materiałów dydaktycznych oraz prowadzenia zajęć online w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie*, wyd. II, kwiecień 2005, CREN SGH, www.cren.pl/standardy_crensg_h_0405.pdf

⁶ Por. M. Dąbrowski, *Rozbudowane struktury treści dydaktycznych i wirtualnych zajęć*, „e-mentor” 2005, nr 3, s. 35-41; M. Zajac, *Dydaktyczne aspekty tworzenia kursów online*, „e-mentor” 2004, nr 4, s. 10-12.

⁷ W fazie projektowania Programu założenia dotyczyły budowy ponad 2500 godzin, z czego student miał realizować blisko 1700 na danych kierunków studiów. Założenia te uległy zmianie w czasie wdrażania Programu.

(10 semestrów), ekonometria, matematyka (2 semestry), statystyka (3 semestry), integracja europejska, międzynarodowe stosunki gospodarcze, historia gospodarcza, filozofia, geografia ekonomiczna, podstawy zarządzania i socjologia. Materiały te stanowią łącznie ponad 330 godzin dydaktycznych (dla 11 przedmiotów, realizowanych łącznie przez 23 semestry).

Podobny program działania będzie realizowany w zakresie przygotowania materiałów uzupełniających i prowadzenia wirtualnych zajęć dla przedmiotów kierunkowych. W tym przypadku efektem końcowym powinno być uzupełnienie ponad 35 przedmiotów kierunkowych o 9-16 godzin każdy, zależnie od specyfiki danego przedmiotu – łącznie ponad 400 godzin dydaktycznych. Realizacja tej fazy projektu została tymczasowo wstrzymana ze względu na prowadzone zmiany w programach kształcenia w SGH.

W ramach omawianego modelu SGH uzupełnia nie tylko wyznaczone zajęcia, ale również cały program kształcenia na studiach zaocznych. Program zakłada przygotowanie 30 przedmiotów prowadzonych online, z których co semestr, poczynając od IV semestru studiów licencjackich, studenci będą mogli wybierać dwa. W ten sposób, w ciągu 7 semestrów (3 semestry studiów licencjackich oraz 4 uzupełniających studiów magisterskich) cały program kształcenia zostanie wzbogacony o 14 przedmiotów, odpowiadających 280 godzinom realizowanym w sposób tradycyjny. Aby osiągnąć taki efekt, zostanie przygotowanych dla 600 godzin dydaktycznych online⁸ 30 przedmiotów. Zadanie to realizowane jest w dwóch etapach. Pierwszy etap objął przygotowanie i uruchomienie 16 programów przedmiotów online⁹ i zobligowanie studentów do realizacji po jednym semestralnie (tok studiów został wzbogacony o dodatkowy przedmiot semestralnie; studenci wybierają jeden przedmiot z puli przedmiotów tradycyjnych i internetowych). Drugi etap polegać będzie na dokooptowaniu kolejnych przedmiotów oraz zwiększeniu wymiaru realizacji wirtualnych zajęć do 2 pełnych przedmiotów.

Pierwsze wnioski

Warto zwrócić uwagę, iż treści materiałów e-learningowych uzupełniających przedmioty podstawowe na studiach zaocznych poszerzają zakres programu obowiązującego na egzaminie kończącym zajęcia stacjonarne. Pomimo to forma uzupełniania została bardzo pozytywnie przyjęta przez studentów. Z przeprowadzonych ankiet i badań wynika, iż przydatność form e-learningowych oraz założenie uzupełnienia materiałami e-learningowymi tradycyjnych wykładów i ćwiczeń są dobrze oceniane przez odbiorców Programu¹⁰. Znaczącym mankamentem okazał się profil materiałów – jako, iż jest to uzupełnienie zajęć tradycyjnych występują znaczne trudności we wdrażaniu form zajęć online z wykorzystaniem narzędzi do komunikacji asynchronicznej i synchronicznej – postawy studentów można scharakteryzować jako mało aktywne, z dominacją biernego przyswajania treści

⁸ Założenia tej fazy projektu zostały zmienione w czasie prac konkursowych, wyłaniających pierwsze programy pełnych wykładów online. Decyzją Komisji Konkursowej przygotowane zostały programy dydaktyczne odpowiadające 20 godzinom każdy, co przyniesie łącznie 600 godzin (początkowo zakładano przygotowanie 30-godzinnych programów, co miało przynieść 420 godzin do realizacji przez każdego studenta i budowę w sumie 900 godzin pełnych wykładów online).

⁹ 16 pierwszych wykładów online to: *Nadzór korporacyjny w Polsce i na świecie, Rynek nieruchomości, Negocjowanie i zawieranie umów z partnerem handlowym, E-marketing, Społeczne funkcje mediów masowych, Lokalizacja przedsiębiorstw, Podstawy przedsiębiorczości technologicznej, Zarządzanie jakością usług, Finanse międzynarodowe, Wybrane polityki Unii Europejskiej, Przywództwo w organizacjach – analiza najlepszych praktyk, Konkurencyjność regionów, Rozwój gospodarczy, Nowoczesne systemy dystrybucji w przemyśle i handlu, Sztuczna inteligencja, E-learning korporacyjny i akademicki.*

¹⁰ Por. M. Zajac, M. Dąbrowski, *Wstępna ocena przydatności materiałów dostępnych na platformie e-sgh* – omówienie wyników ankiet, „e-mentor”, 2005, nr 2, s. 61-65.

e-learningowych. Dodatkowo znaczna grupa studentów interesuje się materiałami dopiero tuż przed terminem sesji egzaminacyjnej. Powyższe czynniki powodują, iż w fazie pilotażowej nie jest możliwe wprowadzenie oceny za aktywność online w ocenie końcowej z przedmiotu. Biorąc pod uwagę wielkość projektu oraz populacji studentów objętych Programem, można uznać, iż wyżej wymienione problemy będą stopniowo niwelowane.

Uruchomienie pierwszych 16 wykładów online na studiach zaocznych, a tym samym poszerzenie puli przedmiotów i realizowanego programu, warunkowane było przygotowaniem alternatywnej oferty, również 20-godzinnych przedmiotów w formie tradycyjnej. Choć oferta tychże przedmiotów tradycyjnych jest znacznie uboższa, umożliwia ona realną możliwość podjęcia świadomej decyzji w wyborze przez studenta formy zajęć. Warto wskazać, iż przy pierwszym uruchomieniu pełnych wykładów online ponad 90% populacji studentów objętej Programem dokonała wyboru tychże przedmiotów. Ta wysoka popularność nie przełożyła się jednak w pełni na aktywność online w czasie wirtualnych zajęć. Tylko około połowa studentów uczestniczy w dyskusjach na forum oraz w realizacji prac domowych i grupowych. Zaskoczeniem dla wielu była objętość modułów lekcyjnych oraz wymogi związane z realizacją zajęć. Po pierwszych semestrach trwania zajęć podstawowym pytaniem dla dalszej drogi rozwoju pełnych wykładów na studiach zaocznych będzie: ile powinno być w e-wykładzie wykładu tradycyjnego, a ile form konwersatoryjnych czy też połączenia wykładu z ćwiczeniami? Proste przyporządkowanie formy e-wykładu do charakteru tradycyjnego wykładu nie jest możliwe z racji zbliżania się w ten sposób do formy e-podręcznika, a tym samym wykluczeniu możliwości charakterystyki tego typu e-learningu jako formy pełnowartościowych zajęć akademickich.

econet – Wirtualna Przestrzeń Współpracy Akademii Ekonomicznych

W roku akademickim 2005/2006 rozpoczął się projekt mający na celu rozwijanie działalności e-edukacyjnej przez pięć państwowych uczelni ekonomicznych w Polsce – *econet*. Projekt koordynuje Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych we współpracy z Centrum Rozwoju Edukacji Niestacjonarnej SGH, odpowiedzialnym za wdrożenie treści e-learningowych. W semestrze zimowym roku akademickiego 2005/2006 zostało uruchomionych pięć wirtualnych wykładów, w których, z założenia projektu, uczestniczy po 25 studentów z każdej uczelni (po 5 studentów w każdym z wykładów). Pierwsze przedmioty online to: *Przywództwo w organizacjach – analiza najlepszych praktyk* (prowadzący z SGH), *Gra symulacyjna TEES* (prowadzący z AE Kraków), *Podejmowanie decyzji z wykorzystaniem modeli hybrydowych* (prowadzący z AE Katowice), *Zarządzanie infrastrukturą informatyczną* (prowadzący z AE Poznań) oraz *Strategia kreatywna w reklamie* (prowadzący z AE Wrocław)¹¹. Są to pilotażowe, 15-godzinne wykłady, realizowane przez studentów (w większości studiów dziennych) w ramach oferty dydaktycznej uczelni biorących udział w projekcie. Wykłady zaliczane są do programu kształcenia, co przekłada się na punkty kredytowe (np. w SGH studenci otrzymują, zgodnie z przyjętym systemem rozliczeń, 1,5 pkt za 15-godzinny przedmiot). Planowane jest rozwijanie oferty międzyuczelnianych wykładów online.

¹¹ Prezentacja sylabusów tych wykładów dostępna jest na platformie *econet*, <http://www.econet.pl/przedmioty.php>, [02.11.2005].

Pierwsze wnioski

Założenia projektu przewidywały wyszukanie przez każdą uczelnię programu przedmiotu i przygotowanie unikalnego wykładu, który nie jest realizowany w pozostałych, czterech ośrodkach. Wynikiem tych starań było przygotowanie specjalistycznych programów, często trudnych tematycznie, co przekłada się na trudności w realizacji przedmiotu – nie wszyscy studenci radzą sobie ze specjalistyczną tematyką. Założenia projektu przewidują również opiekę jednego prowadzącego – reprezentanta danej uczelni i przedmiotu – nad międzyuczelnianą grupą studentów. Pomimo iż odległości geograficzne, jak na możliwości realizacji kształcenia drogą e-edukacji, nie są bardzo duże, to odczuwalny jest brak merytorycznych opiekunów lokalnych grup w uczelniach biorących udział w projekcie.

Równie istotne dla efektywnej koordynacji prac jest zaangażowanie osób odpowiedzialnych za organizację projektu w macierzystych uczelniach.

Istotnym elementem procesu organizacyjnego okazał się sposób wyłonienia uczestników zajęć. Przeprowadzona na przełomie września i października specjalna rekrutacja na wykłady objęte projektem nie pozwoliła na najwłaściwszy dobór uczestników¹². Niektórzy początkowi entuzjaści zapisani na internetowy wykład nie byli przygotowani na ciężką pracę – studiowanie obszernych materiałów, przygotowywanie projektów, dyskusje na forum czy prace grupowe.

Pilotażowe wdrożenie międzyuczelnianych wykładów e-learningowych daje wiele wskazówek, jak ukierunkować dalszy rozwój tej formy kształcenia oraz pracę w następnych semestrach i przy przygotowywaniu kolejnych wykładów.

Wykłady międzynarodowe online

W semestrze zimowym roku akademickim 2005/2006 studenci studiów dziennych SGH mieli możliwość po raz pierwszy zapisać się i uczestniczyć w zajęciach w ramach międzynarodowego wykładu online. Pilotażowym wykładem jest przedmiot *Rationality and Moral Choice*¹³. Wykład prowadzony jest w ramach Porozumienia pomiędzy SGH oraz University of Illinois, Springfield, USA. Amerykańscy i polscy studenci w jednej grupie uczą się, prowadzą dyskusje i wspólne projekty. Z założenia realizacji tego typu programów międzynarodowych grupą opiekuje się dwóch nauczycieli akademickich, reprezentujących macierzyste uczelnie. Główny prowadzący to równocześnie autor treści dydaktycznych. Prowadzącym pomocniczym jest przedstawiciel drugiej uczelni, opiekujący się lokalną grupą studentów oraz odpowiedzialny za prowadzenie wybranych modułów wykładu. Podstawową zaletą projektu dla studentów jest realizacja unikalnego programu kształcenia oraz udział w międzynarodowej minispoleczności uczących się. Studenci międzynarodowych wykładów otrzymują również specjalne certyfikaty. W następnych semestrach planowane jest uruchomienie kolejnych wykładów m.in. *Transformation in Central and Eastern Europe*.

¹² Późny termin rekrutacji wynikał z wielu czynników organizacyjnych, m.in. z konieczności zakończenia prac nad treściami wykładów, tak by zapewnić udostępnianie materiału według ściśle określonego harmonogramu bez przesunięć i opóźnień.

¹³ Więcej informacji nt. pierwszego wykładu można znaleźć na stronie internetowej Centrum Rozwoju Edukacji Niestacjonarnej SGH <http://www.cren.pl/uis/>.

Pierwsze wnioski

Projektując organizację międzynarodowych wykładów online, należy brać pod uwagę wiele czynników. Jednym z nich mogą być różnice w kalendarzu roku akademickiego. W przypadku systemów kształcenia akademickiego w Polsce i w Stanach Zjednoczonych wspólny przedział czasowy jednego semestru jest znacznie krótszy niż to wynika z rozkładu zajęć na każdej z uczelni z osobna¹⁴. Wymaga to realizacji założonego programu w krótszym czasie, co może niekorzystnie wpłynąć na wyniki osiągnięte przez studentów.

Inną różnicą jest typowy wymiar godzinowy jednego przedmiotu realizowanego na studiach. Wspólnie realizowane wykłady międzynarodowe nie powinny stanowić programu wykładu podstawowego (a w początkowej fazie wdrażania również programu wykładu kierunkowego). Taki wykład powinien wchodzić w skład przedmiotów uzupełniających studia, bardziej lub mniej swobodnego wyboru. Wykłady tego typu są zazwyczaj w SGH 15-godzinowe. Tradycyjnym zaś wymiarem w University of Illinois jest wykład 45-godzinowy. Realizacja w konsensusie wykładów 30-godzinnych umożliwia rozwijanie projektu, choć nie w pożądanym skali.

Różne strefy czasowe to kolejne doświadczenie z pierwszego, międzynarodowego wykładu online. Realizacja zadań, prac domowych, testów, dyskusji na forum ograniczana jest przedziałami czasowymi (zwykle zbieżnymi z harmonogramem udostępniania kolejnych modułów lekcyjnych). Znaczne różnice w strefach czasowych, w tym przypadku 7 godzin, utrudniają efektywne prowadzenie zajęć, jak również sprawną administrację wykładami, w tym szybkie reagowanie na wszelkie potrzeby studentów i prowadzących.

Innymi obserwacjami, na które należy zwrócić uwagę są różnice kulturowe¹⁵ i porównywalność wiedzy grup studenckich z macierzystych uczelni. Oba czynniki mogą determinować formułowanie treści wykładu i poleceń w czasie wirtualnych zajęć oraz znacząco wpływać na prace grupowe czy przebieg dyskusji na forum.

Pozostałe formy e-edukacji – przykład

Nieomawiane powyżej, a warte przybliżenia są działania podejmowane przez indywidualnych nauczycieli akademickich przy fakultatywnym uzupełnianiu tradycyjnych zajęć. Od 2001 roku nauczyciele akademicy SGH mogą liczyć na wsparcie Uczelni w zakresie uzupełniania i wzbogacania ich zajęć materiałami e-learningowymi. Materiały przygotowywane przez prowadzących są dostosowywane do formy e-edukacyjnej i publikowane na platformie e-sgh.pl. W tym przypadku ich forma metodyczna stanowi drugorzędną rolę, a na pierwszy plan wychodzi sam fakt uzupełniania zajęć (choć czynione są starania, by materiały te miały jak najlepszą jakość i wartości dydaktyczne). Część z materiałów dostępna jest dla ściśle określonych grup studenckich, a część publikowana w katalogach ogólnodostępnych. Wychodząc na przeciw oczekiwaniom kadry naukowo-dydaktycznej, Uczelnia udostępniła na początku roku akademickiego 2005/2006 nową aplikację – *Niezbędnik e-sgh*¹⁶, która umożliwia prowadzącym samodzielne zakładanie autorskich stron e-edukacyjnych.

¹⁴ Amerykańscy studenci zaczynają i kończą semestr akademicki znacznie wcześniej.

¹⁵ O zaletach e-edukacji w takich uwarunkowaniach pisze m.in. V. Wielbut, „*Better Than Being There*” – *Kiedy e-learning jest najbardziej efektywny*, „e-mentor” 2005, nr 4, s. 80-83.

¹⁶ Por. www.e-sgh.pl/niezbednik/, [02.11.2005].

Aplikacja ta rozszerza ofertę Uczelni skierowaną do nauczycieli akademickich w zakresie możliwych form wzbogacania zajęć tradycyjnych e-edukacją. Pierwsze miesiące prowadzenia akcji potwierdziły słuszność przygotowania tej aplikacji, która pozwoliła powiększyć grono „e-wykładowców” o nowe osoby, dotąd niezdecydowane na wsparcie nowoczesnymi technologiami prowadzonego procesu dydaktycznego.

Choć powyższy przykład został zaprezentowany w ramach pozostałych działań e-edukacyjnych prowadzonych w SGH, należy pokreślić, iż ta aktywność – indywidualnych nauczycieli – jest równie istotna co sformalizowane, duże projekty e-edukacyjne. To właśnie fakultatywne wsparcie procesu kształcenia metodami e-edukacji buduje nowoczesną ofertę dydaktyczną Uczelni zgodną z ideą społeczeństwa wiedzy i metodami edukacji w niej propagowanymi.

Zamiast podsumowania

Warte wskazania są dalsze kierunki rozwoju e-edukacji w SGH. W ramach Programu Powszechnego Uzupelniania Studiów Zaocznych planowane jest dalsze przygotowywanie materiałów uzupełniających przedmioty podstawowe i kierunkowe, jak również rozszerzanie oferty pełnych wykładów online. Dotychczas wdrożone wykłady internetowe powinny być również dodane do oferty studiów dziennych – wielokrotne wykorzystywanie przygotowanych materiałów, nie tylko w ramach jednej formy studiów, jest bardzo wskazane (m.in. zwrot z inwestycji). Planowane jest również uruchamianie kolejnych wykładów międzyuczelnianych, tak w ramach projektu *econet*, jak również w ramach współpracy z innymi ośrodkami akademickimi w Polsce. Inną drogą rozwoju aktywności e-edukacyjnej na rynku krajowym jest oferowanie prowadzenia wykładów online dla studentów mniejszych uczelni, w szczególności znacznie oddalonych od głównych ośrodków akademickich w Polsce. Studenci takich uczelni mieliby niepowtarzalną możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez wykładowców SGH i w ramach programów dydaktycznych tejże Uczelni. W zakresie współpracy międzynarodowej planowane jest rozwijanie wykładów w porozumieniu z różnymi ośrodkami m.in. z USA, z krajów UE, Ukrainy i Litwy, uczelni należących do klubu CEMS, jak również tych, z którymi SGH prowadzi projekty na innym gruncie niż e-edukacja.

Bibliografia

- V. Wielbut, *„Better Than Being There” - Kiedy e-learning jest najbardziej efektywny*, „e-mentor”, nr 4/2005, październik 2005
- M. Zając, M. Dąbrowski, *Wstępna ocena przydatności materiałów dostępnych na platformie e-sgh - omówienie wyników ankiet*, „e-mentor”, nr 2/2005, kwiecień 2005
- M. Zając, *Dydaktyczne aspekty tworzenia kursów online*, „e-mentor”, nr 4/2004, październik 2004
- M. Dąbrowski, *Aktywność uczelni w zakresie e-edukacji na przykładzie SGH* [w:] Marcin Dąbrowski, Maria Zając (red.), *Rozwój e-edukacji w ekonomicznym szkolnictwie wyższym*, FPAKE, Warszawa 2005
- M. Dąbrowski, *Rozwój działalności e-edukacyjnej w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie*, „Firma i rynek”, Numer Specjalny, kwiecień 2005

M. Dąbrowski, *Przewodnik tworzenia materiałów dydaktycznych oraz prowadzenia zajęć online w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie*, wyd. II, kwiecień 2005, CREN SGH, www.cren.pl/standardy_crensgh_0405.pdf

M. Dąbrowski, *Rozbudowane struktury treści dydaktycznych i wirtualnych zajęć*, „e-mentor”, nr 3/2005, czerwiec 2005

Netografia

Niezbędnik e-sgh, <http://www.e-sgh.pl/niezbednik/>

Seminaria CREN SGH, <http://www.cren.pl/seminaria/>

Badania prowadzone przez CREN SGH, <http://www.cren.pl/badania/>

Prezentacja sylabusów wykładów projektu *econet*, <http://www.econet.pl/przedmioty.php>

Platformy e-learningowe: www.e-sgh.pl; www.e-sgh.com (anglojęzyczna); www.econet.pl

Abstract

The article aims at presenting possible ways of university's activity in the field of e-learning. Examples of the projects which are carried out in Warsaw School of Economics have been described in the paper. Some remarks and conclusions derived from implementation of those projects are presented as well. In the last part of the paper, the author suggests possible ways of further development of presented initiatives.

Nota o autorze

Autor jest kierownikiem Centrum Rozwoju Edukacji Niestacjonarnej w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie i dyrektorem zarządzającym Fundacji Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych. Członek European Distance and E-Learning Network oraz Stowarzyszenia Project Management Polska. W swojej pracy zajmuje się problematyką kształcenia w szkołach wyższych, w tym e-edukacji. W opracowaniach i prowadzonych badaniach koncentruje się na zagadnieniach związanych z modelem uczelni wyższej.